श्रीगणेशायनमः॥ ॐ अस्यश्रीगणेशगीतामालामंत्रस्य॥ भगवान्श्रीगजाननऋ
षिः॥ अनुष्टुप्छंदः॥ श्रीगणपतिर्देवता॥ योगेनयोमामुपैतितमुपैम्यहमादरादितिछं
दांसि॥ मतिस्तेनुग्रहान्ममेतिबीजं॥ तत्रापित्वमशक्तश्चेत्कुरुकर्ममदर्पणमितिशक्तिः॥म
मानुग्रहतश्चैवपरांनिर्वृतिमेष्यसीतिकीलकं॥ श्रीगणेशगीतामालामंत्रजपेविनियोगः॥
अथन्यासांश्चकरिष्ये॥ ॥ॐ अछेद्यंशस्त्रसंघातैरदाह्यमनलेनचेत्यंगुष्ठाभ्यांनमः॥
ॐ अक्लेद्यंभूपभुवनैरशोष्यंमारुतेनचेतितर्जनीभ्यांनमः॥ ॐ अवध्यंवध्यमानेपि
शरीरेस्मिन्नराधिपेतिमध्यमाभ्यांनमः॥ ॐ अहंसाक्षीजगच्चक्षुरलिप्तः सर्वकर्मभिरित्य
नामिकाभ्यांनमः॥ ॐ एकस्मिन्मयिपश्यत्वंविश्वमेतच्चराचरमितिकनिष्ठिकाभ्यांनमः॥
ॐ नानाश्चर्याणिदिव्यानिपुरादृष्टानिकेनचिदितिकरतलकरपृष्ठाभ्यांनमः॥ ॥एवं-
हृदयादि॥ ॥अथध्यानम्॥ ॥रक्तांभोधिस्थपोतोल्लसदरुणसरोजाधिरूढंत्रिनेत्रं

(1A)

पाशंचैवांकुशंवैरदनमभयदंबाहुभिर्धारयंतं॥ शक्त्यायुक्तंगजास्यंपृथुतरजठरंनाग यज्ञोपवीतंदेवंचंद्रार्धचूडंसकलभयहरंविघ्नराजंनमामि॥ ॥मानसोपचारैः संपूज येत्॥ ॥ॐ वरेण्यवत्सजानीहिगणनाथश्च कामधुक्॥ गीतायोगमयंदुग्धंपिबंति साधकाजनाः॥

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

(2)

ओंनमोग॰॥ब्रह्मोवाच॥ असाच पूर्वीं पुसतां शौनकाख्यमहर्षिने॥ तो सूत सांगता जाला गीता
व्यासमुखें श्रुत॥१॥ सूतउ॰ अष्टादशपुराणोक्त जें मी अमृत प्राशिलें॥ त्याहूनि प्यावया गोड श्रे

श्रीग॰ ब्रह्मोवा॰॥ एवमेव पुरापृष्टः शौनकेन महर्षिणा॥ ससूतः कथयामा
स गीतां व्यासमुखाच्छ्रुतां॥१॥ सूतउ॰॥ अष्टादशपुराणोक्तममृतं प्राशि-
तं मया॥ ततोतिरसवत्सातुमिच्छाम्यमृतमुत्तमं॥२॥ येनामृतमयो भूत्वाप्नु-
यां ब्रह्मामृतं यतः॥ योगामृतं महाभाग तन्मे करुणया वद॥३॥ व्यास॰ अथ
गीतां प्रवक्ष्यामि योगमार्गप्रकाशिनीं॥ नियुक्ता पृच्छते सूत राज्ञे गजमुखेन या॥४

ष्ठ अमृत इच्छितों॥२॥ जितांचि मुक्त होऊनि जेणें मोक्षासि जायिन॥ करुणेनें सांग मला तें योगा
मृत हे मुने॥३॥ व्यासउ॰ हे सूता सांगतों गीता योगमार्गप्रकाशिका॥ सांगिजेली गजमुखें पुसणा-
-यानृपासजी॥४

(2A)

वरेण्य०॥ विघ्नहारिन्महाबाहो सर्वविद्याविशारदा॥ सर्वशास्त्रार्थ सारज्ञा सांगा यायोग योग्य तूं ५ गजाननउ०॥ सुमार्गीं लागली राजा तुझी बुद्धी हि मत्कृपें॥ ऐक गीता सांगतों मीं योगामृत मयी नृपा॥ ६॥॥

वरेण्यउ०॥ विघ्नेश्वर महाबाहो सर्वविद्याविशारद॥ सर्वशास्त्रार्थ तत्त्वज्ञ योगं मे वक्तुमर्हसि॥ ५॥ गजान०॥ सम्यग्व्यवसिता राजन्मतिस्ते ऽनुग्रहान्मम॥ शृणु गीतां प्रवक्ष्यामि योगामृत मयीं नृप॥ ६॥ न योगो योग इत्याहुर्योगो योगो न च श्रियः॥ न योगो विषयैर्योगो न च मात्रादिभिस्तथा॥ ७॥ योगो यः पितृमात्रादेर्न स योगो नराधिप॥ यो योगो बंधुपुत्रादेर्यश्चाष्टभूतिभिः सह॥ ८॥ ध

नव्हे अष्टांग जो योग लक्ष्मीचा योग ही नव्हे॥ शब्दादि वस्तूंचा किंवा विषयांचा न योग तो॥ ७॥ ७
माता पिता संगतो ही नव्हे योग नराधिपा॥ बंधु पुत्रादिकांचा ही सिद्धीचा ही न योग तो॥ ८॥ ॥

(3)

जगीं अद्भुत रूपी स्त्री तिसी योग न योगतो ॥ राज्याचा योग हि न व्हे गज घोड्यासिही तसा ॥ ९ ॥
न व्हे इंद्रपदाचा ही योग योगार्थिसि प्रिय ॥ तसाच ब्रह्मलोकाचा योग मान्य न से मला ॥ १० ॥ ७

नसयोगः स्त्रिया योगो जगदद्भुतरूपया ॥ राज्ययोगश्च नो योगो न योगो गज-
वाजिभिः ॥ ९ ॥ योगो नेंद्रपदस्यापि योगो योगार्थिनः प्रियः ॥ योगोयः सत्य-
लोकस्य नसयोगो मतो मम ॥ १० ॥ शैवस्य योगो नो योगो वैष्णवस्य पदस्य
च ॥ न योगो भूप सूर्यत्वं चंद्रत्वं न कुबेरता ॥ ११ ॥ नानिलत्वं नानलत्वं नाम-
रत्वं न कालता ॥ न वारुण्यं न नैर्ऋत्यं योगो न सार्वभौमता ॥ १२ ॥ ॥ ५ ॥

शिव विष्णु पदाचीही प्राप्ती तरि न योगतो ॥ सूर्य चंद्र कुबेरत्व तोही योग न व्हे नृपा ॥ ११ ॥ ॥ ९
वायु वन्ही देव काल प्रचेता निर्ऋतित्व ही ॥ सार्वभौमत्व याचाही योग तो योग हो इना ॥ १२ ॥ ॥

(3A)

राजानाना प्रकारानें यत्न साधक योजिती ॥ होतीक्षुधातृषाशून्य नैष्ठिक ब्रह्मचारिहि ॥ १३ ॥ ध्
करूनि वशत्रैलोक्य पवित्र करितीजगा ॥ बोधितीकितिकाळीं कां करुणापूर्णचित्त ते ॥ १४

योगंनानाविधंभूप युंजंति ज्ञानिनस्कृतं ॥ भवंतिवितृषाल्लोके जिताहारा
विरेतसः ॥ १३ ॥ पावयंत्यखिलानू लोकानू वशीकृतजगत्त्रयाः ॥ करुणापू-
र्णत्हृदया बोधयंतिच्च कांश्चन ॥ १४ ॥ जीवन्मुक्ताह्रदे मग्ना परमानंदरूपि-
णि ॥ निमील्याक्षीणि पश्यंतः परंब्रह्मत्हृदिस्थितं ॥ १५ ॥ ध्यायंतः परमंब्र-
ह्मचित्ते योग वशीकृते ॥ भूतानि स्वात्मना तुल्यं सर्वाणि गणयंतितें ॥ १६ ॥

अत्यंत आनंदडोहीं बुडाले जितमुक्त चि ॥ आकर्षुनी इंद्रियांतें पाहती ब्रह्मत्हृत्स्थित ॥ १५ ॥
योगस्वाधीनचित्तांत ध्याती परम ब्रह्म ते ॥ आपणासारखीं भूतें सर्वही मानितीजगीं ॥ १६ ॥

(५)

वस्त्रें आच्छादिलें कोणी ताडिलें येक दुर्जनीं॥ कोणी आकर्षिलें किंवा एकीं जे वविले जनीं॥
१७॥ अत्यंत करुणायुक्त फिरती पृथिवी वरी॥ कल्याणार्थ प्राणियांच्या जितक्रोध जितेंद्रिय
१८

येन केनचिदाच्छंना येन केनचिदाहता:॥ येन केनचिदाकृष्टा ये
नकेनचिदाशिता:॥ १७॥ करुणापूर्णहृदया भ्रमंति धरणीतले॥ अनु-
ग्रहाय भूतानां जितक्रोधा जितेंद्रिया॥ १८ देहमात्रभृतो भूप समलोष्ठाश्म-
कांचना:॥ एतादृशा महाभागा: स्युश्चक्षुर्गोचरा: प्रिय॥ १९॥ तमिदानीम
हं वक्ष्ये श्टणु योगमनुत्तमं॥ श्रुत्वा यं मुच्यते जंतु: पापेभ्यो भवसागरात्
२०

देहधारक ते मात्र मृत्तिका हेम ज्यां सम॥ असे राजा महाथोर होतील नेत्रगोचर॥ १९॥ ।७॥ १०
सांगतों उत्तम अतां तुला मी योग आथिक॥ ज्यातें ऐकूनियां प्राणी पापापासून सूटतो॥ २०

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(5 A)

शिव विष्णु शक्ति सूर्य माझे ठाईं नराधिपा॥ एकत्वें जो बुद्धियोग सम्यक् तो मज संमत॥२१
याचें कारण कीं मींच जगत् लीलें करूनियां॥ सृष्टिपालन नाशादि नाना वेषें करी तसे २२

शिवे विष्णौच शक्तौच सूर्ये मयि नराधिप॥ याऽभेदबुद्धिर्योगः स सम्य
ग्योगो मतो मम॥२१॥ अहमेव जगद्यस्मात्सृजामि पालयामिच॥ कृत्वा ना
नाविधं वेषं संहरामि स्वलीलया॥२२॥ अहमेव महाशक्तिरहमेवार्यमा
प्रिय॥ अहमेव महाविष्णुरहमेव सदाशिवः॥ २३॥ अहमेको नृणां नाथो
जातः पंचविधः पुरा॥ अज्ञानान्मां न जानंति जगत्कारण कारणम्॥ २४॥

जे महाशक्ति तो मींच मींच सूर्य प्रिया नृपा॥ मींच आहे महाविष्णू मींच आहे सदाशिव २३
सृष्टि पूर्वीं येक मींच जालों सृष्ट्यर्थ पंचधा॥ अज्ञानें नेणति मला सर्व कारण आसतां॥२५

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

मजपासुनिपृथिवीजलअग्नीमरुत्वियत्॥ ब्रह्माविष्णूरुद्रतसेलोकपालदाहादिशा॥२५॥
वसूअष्टमनूगाईमुनीपशुहिसर्वमीं॥ नद्यासमुद्रहीयक्षवृक्षपक्षीसमूहही॥२६॥ एकवीसस्व

(5)

मत्तआपोग्निधरणीमत्तआकाशमारुतौ॥ ब्रह्मारुद्रश्चविष्णुश्चलोकपाला
दिशोदश॥२५॥ वसवोमनवोगावोमुनयःपशवोपिच॥ सरितःसागरायक्षा
वृक्षाःपक्षिगणाअपि॥२६॥ तथैकविंशतिःस्वर्गानागाःसप्तवनानिच॥ मनु-
ष्याःपर्वताःसाध्याःसिद्धारक्षोगणास्तथा॥२७॥ अहंसाक्षीजगच्चक्षुरलि
प्तःसर्वकर्मभिः॥ अविकारोऽप्रमेयोहमव्यक्तोविश्वगोऽव्ययः॥ अहमेव
परंब्रह्माव्ययानंदात्मकंनृप॥२८॥ ॥ ७ ॥ ॥ छ ॥ र्गनागवनेसाततसेनर

॥अद्रीसाध्यसिद्धरक्षोगणहेमजपासुनी॥२७॥ मींसाक्षसर्वद्रष्टामींसर्वकर्मींअलिप्तमीं॥ नि
र्विकाराज्ञेयविश्वव्यापकाव्यक्तअव्यय॥ मींचराजापरंब्रह्मअखंडानंदरूपमीं॥२८॥ छ॥

A joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(5A)

सर्वांत्तें मोहकरिते माझी माया बुधांनरां॥ कामादिषड्विकारांत त्यातें ती दृढ योजिते॥ २९॥
जीव हा बहुजन्मांनी युक्तीनें भ्रांति टाकुनी॥ होतां विरक्त विषयीं जाण तो ब्रह्म तें स्करवें ३०

मोहयत्यखिलान्माया श्रेष्ठान्ममनरानमूनू॥ सर्वदाषड्विकारेषु तानियं-
योजयेत् भृशं॥२९॥ हित्वाऽजापटलं जंतुरनेकैर्जन्मभिः शनैः॥ विरज्य
विंदति ब्रह्म विषयेषु सुबोधतः॥३०॥ अछेद्यं शस्त्रसंघातैरदाह्यमनले
नच॥ अक्लेद्यं भूप भुवनैरशोष्यं मारुतेनच॥ अवध्यं वध्यमानेपि शरीरे
स्मिन्नराधिप॥३१॥ ॥७॥

जें तुटेना शस्त्रघातीं न जळे अग्निनें हिजें॥ उद-
कानीं न नासे तें वाऱ्यानें शुष्क होइना॥ मारितां या शरीरातें न मरे ब्रह्म तें नृपा॥ ३१॥ ॥

पुष्पशोभितश्रुत्युक्तमद्वाणीतें प्रशंसिती॥ बाह्यार्थीसक्त ते मूर्ख ब्रह्मार्थत्व न मानिती॥३२॥
सर्वदा करिती कर्म देणारें जन्म मृत्यु तें॥ स्वर्गभोगासक्त हीन ज्ञानजीव सकाम ते॥ ३३॥ ॥

यामिमांपुष्पितांवाचं प्रशंसंति श्रुतीरितां॥ त्रयीवादरता मूढास्ततोन्यन्म
न्वतेपिन॥ ३२॥ कुर्वंतिसततं कर्मजन्ममृत्युफलप्रदं॥ स्वर्गैश्वर्यरताध्व-
स्तचेतना भोगबुद्धयः॥ ३३॥ संपादयंतिते भूयः स्वात्मना निजबंधनम्॥
संसारचक्रं युंजंति जडाः कर्मपरानराः॥ ३४॥ यस्ययद्विहितं कर्म तत्क-
र्तव्यं मदर्पणं॥ ततोस्य कर्मबीजानामुच्छिन्नास्युर्महांकुराः॥ ३५॥ ॥

संपादिती आत्मबंध स्वबुद्धीने पुनः पुन्हा॥ योजिती भवचक्रा ते मंद कर्मठ जे नर॥ ३४॥ ५
ज्याचें जें कर्म विहित तें करावें मदर्पण॥ तेणें तत्कर्म बीजाचे थोर अंकुर नासती॥ ३५॥ ॥

चित्तशुद्धी थोर होते परमज्ञानसाधक ॥ त्या विज्ञानें जाणिजेलें मुख्य ब्रह्म मुनीश्वरीं ॥ ३६॥
याकारणें ज्ञानयुक्त करी कर्मैं नराधिपा ॥ टाकी स्वकर्म धर्मातें कोणीही न घडे असा ॥ ३७॥

चित्तशुद्धिश्च महती विज्ञानसाधका भवेत् ॥ विज्ञानेन हि विज्ञातं प
रं ब्रह्म मुनीश्वरैः ॥ ३६॥ तस्मात्कर्माणि कुर्वीत बुद्धियुक्तो नराधिप ॥ न
त्वकर्मा भवेत्कोपि स्वधर्मस्त्यागवांस्तथा ॥ ३७॥ जहाति यदि कर्माणि
ततः सिद्धिं न विंदति ॥ आदौ ज्ञानेनाधिकारः कर्मण्येव प्रयुज्यते ॥ ३८
कर्मणा शुद्धहृदयो ऽभेदबुद्धिमुपेष्यति ॥ सच योगः समाख्यातो ऽमृत-
त्वाय हि कल्पते ॥ ३९॥

टाकील जरि कर्मातें तेणें सिद्धी न त्या घडे ॥ ज्ञानाधिकार न असे आ
धीं कर्मींच योग्य तो ३८ होऊनि कर्मैं शुद्धात्मा अद्वैतज्ञान पावतो ॥ योग तो हा सांगिजेला जेणें मोक्षासि पा
वतो ३९

आणिक उत्तम नृपा सांगतों योग ऐक तूं ॥ पशु पुत्र आणि मित्र शत्रू बंधू सुहृज्जनीं ॥ ४० ॥
अंत र्बाह्य दृष्टिनेंही पाहवें समबुध्दिनें ॥ व्हावें सम सुखीं दुःखीं क्रोध हर्ष भयांत ही ॥ ४१

योगमन्यं प्रवक्ष्यामि शृणु भूपह्यनुत्तमं ॥ पशौ पुत्रे तथा मित्रे शत्रौ बं-
धौ सुहृज्जने ॥ ४० ॥ बहिर्दृष्ट्याच समया त्हृत्स्थयालोकयेत्सुमान् ॥ सुखे
दुःखे तथा मर्षे हर्षे भीतौ समो भवेत् ॥ ४१ ॥ रोगा सौ चैव भोगा सौ जये वा
विजये पि च ॥ श्रियो योगे न्वयोगे च लाभालाभे मृतावपि ४२ समो मां व
स्तुजातेषु पश्यन्नंतर्बहिस्थित ॥ सूर्ये सोमे जले वन्हौ शिवे शक्तौ तथानिले
४३

प्राप्त जाल्या रोग भोग जय किंवा पराजयीं ॥ लक्ष्मी वियोग संयोगी लाभ हानी मृतींत ही ॥ ४२ ॥ १२
अंतर्बाह्य वस्तुमात्रीं मातें सम चि पाहतो ॥ चंद्रीं सूर्य जळीं अग्नी वायु शक्ति सदाशिवीं ॥ ४३ ॥

(7A) पापापहनदीडोहीं तीर्थीं क्षेत्रीं तसे द्विजीं ॥ विष्णूंत सर्व देवांत तसे यक्षोरगामध्यें ॥ ४४ ॥ गंध
र्वांत मनुष्यांत तसे पक्षादिजातिंत ॥ व्यापकत्वें मला पाहे तोचि योगज्ञ बोलिजे ॥ ४५ ॥ ६

द्विजेन्हृदि महानद्यां तथा क्षेत्रेऽघनाशिनी ॥ विष्णोच्च सर्वदेवेषु तथा य
क्षोरगेषु च ॥ ४४ ॥ गंधर्वेषु मनुष्येषु तथा तिर्यग्भवेषु च ॥ सततं मां हि यः
पश्येत्सोयं योगविदुच्यते ॥ ४५ ॥ संपरित्हृत्य स्वार्थेभ्यः इंद्रियाणि विवे-
कतः ॥ सर्वत्र समताबुध्धिः स योगो भूप मे मतः ॥ ४६ ॥ आत्मानात्मविवे
केन या बुद्धिर्दैव योगतः ॥ स्वधर्मासक्तचित्तस्य तद्योगो योग उच्यते ॥ ४७

विवेकें इंद्रियें सर्व विषयांतूनि कादुनी ॥ सर्वत्र राजाधी साम्य तो योग मज संमत ॥ ४६ ॥ ७ ॥
स्वधर्मासक्त चित्तास ईश भक्ती करून जें ॥ सदसन्मननें ज्ञान होतें तो योग बोलिजे ॥ ४७ ॥ ॥

joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

राकील धर्माधर्मातें धर्माऽधर्म न राकितां ॥ ह्मणोनि योगीं योजावे योग कर्मांत कौशल ४८
फळें टाकूनि कर्मांचीं ज्ञानी इंद्रियनिग्रही ॥ जन्मबंधांतूनि मुक्त होऊनि ब्रह्म पावतो ॥ ४९ ॥

धर्माधर्मौ जहातीह तथाऽत्यक्त उभावपि ॥ अतो योगाय युंजीत योगो वे-
धेषु कौशलं ॥ ४८ ॥ धर्माधर्म फलं त्यक्त्वा मनीषी विजितेंद्रियः ॥ जन्मबंध
विनिर्मुक्तः स्थानं संयात्यनामयं ॥ ४९ ॥ यदा ह्यज्ञानकालुष्यं जंतोर्बुध्धिः
क्रमिष्यति ॥ तदासौ याति वैराग्यं वेदवाक्यादिषु क्रमात् ॥ ५० त्रयीविप्रति
पन्नस्य स्थाणुत्वं यास्यते यदा ॥ परात्मन्यचला बुद्धिस्तदा स योगमाप्नुयात् ५१

जीवाची बुद्धि हे जेव्हां अज्ञान मळ टाकिल ॥ स्वर्गादिक फळीं तेव्हां क्रमें वैराग्य पावतो ॥ ५० ॥ ७
मुख्य वेदार्थ ज्ञात्याची पावे स्तब्धत्व ती जई ॥ परब्रह्मीं स्थिर मती तेव्हां योगास पावला ॥ ५१

(8A)

विचारवान्मनांतील सर्व कामांस टाकिला ॥ स्वतः स्वरूपीं संतुष्ट बोलिजे स्थिरबुद्धि तो ॥ ५२ ॥
निर्लोभ सर्व सौख्यांत दुःखीं उद्विग्न ही न व्हे ॥ भय काम क्रोध गेला बोलिजे स्थिरबुद्धि तो ५३

मानसान खिलान्कामान्यदा धीमांस्त्यजेत्प्रिय ॥ स्वात्मनि स्वेन संतुष्टः स्थि
रबुद्धिस्तदोच्यते ॥ ५२ ॥ वितृष्णः सर्व सौख्येषु नोद्विग्नो दुःखसंगमे ॥ गत
साध्वसरुड्रागः स्थिरबुद्धिस्तदोच्यते ॥ ५३ ॥ यथायं कमठोंगानि संकोच
यति सर्वतः ॥ विषयेभ्यस्तथाखानि संकर्षेद्योगतत्परः ॥ ५४ ॥ व्यावर्तंते स्य
विषयास्त्यक्ताहारस्य वर्ष्मिणः ॥ विनारागं च रागोपि दृष्ट्वा ब्रह्म विनश्यति ५५

आकर्षी सर्व आंगांतें जसा कांसव सर्वदा ॥ विषयांपासूनी योगी आकर्षी इंद्रियांन सा ॥ ५४
आहार टाकी जो देही त्याचें विषय सूटती ॥ राहिली स्वमनीं प्रीती ती नाशे ब्रह्म पाहतां ॥ ५५

विद्वानू उद्योग करितो योग्याची स्थिति कल्पुनी ॥ इंद्रियें हरिती त्याचें बळेंच मन वोढुनी ॥
५६ ॥ त्यांतें जिंकूनि योग्यानें व्हावें मत्पर सर्वदां ॥ इंद्रियें ज्यास स्वाधीन तो स्थित प्रज्ञ बोलिजे ५७

विपश्चिद्यततेभूप स्थितिमास्थाय योगिनः ॥ मंथयित्वेंद्रियाण्यस्य हरंति बलतो मनः ॥ ५६ ॥ युक्तस्तानि वशे कृत्वा सर्वदा मत्परो भवेत् ॥ संयतानींद्रियाणीह यस्य स धर्मतः ॥ ५७ ॥ चिंतयानस्य विषयान्संगस्तेषूपजायते ॥ कामः संवर्धते तस्मात्ततः क्रोधोभिवर्धते ॥ ५८ ॥ क्रोधादज्ञानसंभूतिर्विभ्रमस्तु ततः स्मृतेः ॥ भ्रंशात्स्मृतेर्मतेर्ध्वंसस्तध्वंसात्सोपिनश्यति ॥ ५९ ॥

विषयांतें चिंतणार सक्त त्यांतचि होतसे ॥ वाढतो काम तेथून कामें क्रोधहि होतसे
॥ ५८ ॥ क्रोधें अज्ञान उत्पत्ती भ्रम तेथुनि होतसे ॥ भ्रंशें बुद्धि स्मृती नाश जीवनाश स्मृती लयीं ॥ ५९

(9A)

वशीकृत इंद्रियांनीं जो प्रीती द्वेष टाकुनी ॥ स्वाधीनचित्त विषयांसेवी तो सुख पावतो ॥ ६०॥
अध्यात्मिकादि दुःखाचा संतोषीं नाश होतसे ॥ ज्ञानस्थिती पावला जो प्रसन्नमन [illegible]तो ६१

विनाद्वेषंच रागंच गोचरान्यस्तु सेवैश्चरेत् ॥ स्वाधीनत्हृदयो वश्यैः संतोषं स
समृच्छति ॥ ६० ॥ त्रिविधस्यापि दुःखस्य संतोषे क्षेप[illegible]भवेत् ॥ प्रज्ञयासं-
स्थितश्चायं प्रसन्नत्हृदयो भवेत् ॥ ६१ ॥ विना प्रसादं न मतिर्विना यस्तां न भा
वना ॥ विना तां न शमो भूप विना तेन कुतः सुखं ॥ ६२ ॥ इंद्रियाश्वान्विचर
तो विषयाननु वर्तते ॥ यन्मनस्तन्मतिं हन्यादाशुनावं मरुद्यथा ॥ ६३ ॥

प्रसादा वांचुनी ज्ञान ज्ञाना वांचूनि भावना ॥ नसे भक्ति विणे शांति शांति वीण नसे सुख ॥
६२ ॥ इंद्रियाश्वीं फिरे त्याचें विषयीं रमतें मन ॥ तें त्वरें ज्ञान नाशील नौके तें वायु ज्यापरी ॥ ६३ ॥

ब्रह्मीं अज्ञानभूतांस तेथें जागृत तो सदां ॥ जगीं जागृत हीं भूतें ज्ञान्याची रात्रि ते नृपा ६४ ॥
येती समुद्रीं उदकें जसीं वाहूनि सर्वही ॥ तसीं सुखें योगियातें तो सदा शांति पावतो ॥ ६५

याराात्रिः सर्वभूतानां तस्यां निद्राति नैव सः ॥ न स्वपंतीह ते यत्र सा रात्रिस्त
स्य भूमिप ॥ ६४ ॥ सरितां पतिमायांति वनानि सर्वतो यथा ॥ आयांति तं तथा
कामाः स ना शांतिं सदा लभेत् ॥ ६५ ॥ अतस्तानीह संरुध्य सर्वतः स्वानि-
मानवाः ॥ स्वस्वार्थेभ्यः प्रधावंति बुद्धिरस्य स्थिरा तदा ॥ ६६ ॥ ममताहंकृ
तीत्यक्का सर्वान्कामांश्च यस्त्यजेत् ॥ नित्यज्ञानरतो भूयाज्ज्ञानान्मुक्तिं स यास्य
ति ॥ ६७ ॥ ह्मणोनि धांवणारीं जीं विषयीं सर्व इंद्रियें ॥ रोधूनि ब्रह्मीं आणील स्थिरबुद्धि तई
नर ६६ टाकूनि ममताहंता सर्व कामहि टाकिल ॥ नित्य ज्ञानीं सक्त होतां ज्ञानाने मुक्ति पावतो ॥ ६७

(10A)

याब्रह्मबुध्दितें राजाजोजाणेल सुभक्तिनें॥ समाधिसुखभोगूनिस्वभावेंमुक्तिपावतो॥६९

इतिटीकासमश्लोकीतात्पर्यार्थप्रदीपिका॥ प्रथमाध्यायहाकर्तागोविंदात्मागजानन॥ १॥

एनांब्रह्मधियंभूपयोविजानातिदैवतः॥ तुरीयावस्थांप्राप्यापिशीलान्मु
क्तिंसऋच्छति॥६८॥ ॥ॐ तत्सदितिश्रीमद्गणेशगीतासूपनिषदर्थग
र्भासुयोगामृतार्थशास्त्रेश्रीमदादिगणेशपुराणेश्रीगजाननवरेण्यसंवा
देसांख्ययोगसारार्थकथनंनाम प्रथमोध्यायः॥१॥ ॥छ॥ ॥छ॥

याअध्यायीं प्रकरणें वर्णिलीं पांचआसती॥ कथासंगतिआरंभीं योगमाहात्म्यदूसरें॥२॥

तद्योगनिष्ठज्ञान्याचीं लक्षणें हेंचितीसरें॥ योगस्वरूपचवथें त्याचेंसाधन पांचवें॥३॥

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे

राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)

दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८

Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com